

tanácsok tevékenysége; könyvtári fiókok és vándorkönyvtárak; a kommunista munkabrigádok könyvekkel való ellátása; az iskolai könyvtárak tevékenysége a tanulók politechnikai oktatásának elősegítésére; ajánló bibliográfiák és módszertani kiadványok közreadása a Párt VIII. Kongresszusa alkalmából; módszertani útmutató az SzKP XXII. Kongresszusa anyagának propagálására, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága novemberi plenáris ülésének és az ott hozott határozatoknak realizálása, az 1962. évi népgazdasági terv teljesítésével kapcsolatos útmutatók közreadása. (PS)

KÖNYVTÁRFAJTÁK

GYERMEK- ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁRAK EGYESÍTÉSE A SZOVJETUNIÓBAN

VANEEVA, L.: Ob ob'edinenii detskikh i skol'nykh bibliotek. = Bibliotekar' (Moszkva). 1962. 3. no. 30. p.
A gyermek- és iskolai könyvtárak egyesítéséről.

Az SzKP Központi Bizottságának" A Szovjetunió könyvtárügyének helyzete és megjavításának módjai" című határozatában

szó van a különböző felügyeleti hatóságokhoz tartozó, egymástól kis távolságra lévő kis-könyvtárak egyesítése kérdésének megvizsgálásáról.

A kirovi megyében a könyvtári ellátás távlati tervének készítésénél konkrét ajánlások hangzottak el ezzel kapcsolatban. Több ajánlás foglalkozott a kisvárosokban és a munkástelepüléseken lévő gyermekkönyvtáraknak az iskolai könyvtárakkal, illetve az egy és ugyanazon községben lévő falusi könyvtárnak az iskolai könyvtárral való egyesítésével. Számos gyakorlati javaslatot már jóvá is hagytak.

Ma már elmondhatjuk, hogy a könyvtáraknak ilyen jellegű egyesítése pozitívan tükröződött a tanulóknak könyvekkel való ellátásában. Így például Medvedok településen (Nolinszki járás) az ottani középiskola mintegy 5000 kötetből álló könyvtárának anyaga a folyosón foglalt helyet és a könyvtárosnak lényegében nem volt módja, hogy kellőképpen foglalkozzék az olvasóval. Ugyanakkor a megfelelő helyiségben lévő közművelődési gyermekkönyvtár nem rendelkezett elegendő számú könyvvel a gyermekolvasók kielégítésére (ez utóbbi könyvtárban mindössze 3500 példány volt található).

Ma az egyesített könyvtárban kb. 9000 kötet könyv van. Bevezették a szabadpolc rendszert. Az iskola mind a nyolc osztályának tanulói kivétel nélkül olvasói a könyvtárnak. A könyvtárat naponta 50-90 tanuló keresi fel. A munkát jelenleg két fő látja el: L.M.Lukina, a gyermekkönyvtár vezetője és Z.A.Lapsina, az iskolai könyvtáros. Véleményük szerint az egyesített könyvtárban sokkal jobban megy a munka: több lehetőség van az olvasás egyéni irányítására, különböző könyvszemlék, ankétok, felolvasások szervezésére.

A községi iskolákban elvben nincsenek főhivatású könyvtárosok, a könyvek ke-

zelését a leggyakrabban a gazdasági vezető, a könyvelő, vagy legjobb esetben tanárok látják el, akik azonban nem sok figyelmet fordítanak a könyvtár munkájára.

Az alábbiakban bemutatunk egy ilyen példát. A vaszilévszki községi könyvtártól mintegy 50 méterre fekszik a nyolc évfolyamos iskola, amelyben kb. 2000 jó könyv volt; ezek szekrénybe bezárva álltak, tekintettel arra, hogy az irodalomszakos tanár, aki ellátta a könyvtáros teendőit, nagy megterhelése miatt nem jutott hozzá, hogy kölcsönözzön is. Ugyanakkor a közművelődési könyvtárban nem volt elegendő gyermekkönyv. Ez utóbbi állományát tehát feltöltötték az iskolai könyvtár állományából, sőt még gyermekosztályt is szerveztek (társadalmi munkás könyvtárossal).

A kirovi megyei tapasztalatok, az egy és ugyanazon településen lévő könyvtárak egyesítésének pozitív tapasztalatai igazolták az egyesítésre vonatkozó határozatok célszerűségét.

Az egyesítés eredményképpen jelentős mértékben megjavult az állománygyarapítási munka is, tekintettel arra, hogy a könyvtárak egybeolvasztásával nem volt szükség bizonyos könyvek több példányban való megrendelésére. Az így felszabaduló összegekből nagyobb mennyiségben vásároltak könyveket a tanulók iskolai olvasásához.

Az iskolai és a közművelődési (gyermek vagy községi) könyvtárak összeolvasztása - különösen azoké, amelyekben főhivatású könyvtárosok dolgoztak - lehetővé tette, hogy emelkedjék a tanuló-olvasók száma. Számottevően megjavult az olvasás irányítása, a könyvtári és bibliográfiai ismeretek propagálása, és eredményesebbek voltak a tömegrendezvények is.

Az egyesített könyvtár dolgozói számára lehetővé vált, hogy ésszerűbben osszák el egymás között a feladatokat, jobban megszervezzék a napi munkát. Annak ellenére, hogy az egyesülés célszerű, csak elég nagy nehézségekkel sikerült a megye területén végrehajtani. Ugy véljük, hogy a mesterségesen támasztott akadályok egyetlen oka az, hogy az érdekeltek nem akarják lerombolni a felügyeleti hatósági jogkörből adódó korlátokat és azt az elvet igyekeznek érvényesíteni, hogy "ha rossz is, de a mienk".

Egyes iskolavezetők (igy pl. a falenszki járásban) igen könnyen beleegyeztek ugyan iskolai könyvtárunknak a közművelődési könyvtárral való egyesítésébe, de ezt a kérdést nagyon formálisan kezelték. Alig hogy átadták az iskolai könyvtár anyagát, megszüntették az iskolai könyvtárosok állását és beszüntették a könyvbeszerzésre szolgáló hitel folyósítását.

Magától értetődik, hogy ez effajta "egyesítés" - a káron kívül - semmi haszonnal nem jár.

Nagyon kívánatos lenne, hogy az OSZS SzK Művelődés- és Oktatásügyi Minisztériuma minél előbb tanulmányozná ezt a kérdést és kiadná a megfelelő utasításokat. (PS)

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI TANÁCS KIADVÁNYAI
KAPHATÓK
A KÖNYVTÁROSOK BOLTJÁBAN (Bp. VI. Népköztársaság utja 16.)